

การพัฒนาแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามหลักสูตรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
Development of Supervision Model On Student Teaching Courses
For Bachelor Degree of Education Rajabhat University

มาลีรัตน์ ขจิตเนติธรรม* และต่าย เชิญฉวี**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตร ศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ และศึกษาผลการใช้แบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตาม หลักสูตรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ การดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 พัฒนา แบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ และขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการใช้แบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตร ศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ 1) ประชากร ที่ใช้ในการสังเคราะห์องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ย่อยและแนวปฏิบัติที่นำไปสู่ตัวบ่งชี้ย่อยของรูปแบบฯ โดยศึกษาจากเอกสารทั้งหมด คือ 1.1) คู่มือและเอกสาร ในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัย ราชภัฏ 38 แห่ง รวม 73 เล่ม และ 1.2) เอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ รวม 74 เล่ม 2) ประชากร ที่ใช้ในการตรวจสอบรูปแบบการนิเทศฯ คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง กับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบ รูปแบบฯ คือ 2.1) คณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2.2) อาจารย์นิเทศก์ 2.3) ครูพี่เลี้ยง และ 2.4) ผู้บริหาร สถานศึกษา ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ 4 แห่งในแต่ละภาค รวม 4 ภาค จำนวน 88 คน 3) กลุ่มตัวอย่างสำหรับการ ตรวจสอบ หากคุณภาพของเครื่องมือนิเทศและประเมินผล ในองค์ประกอบที่ 5 เครื่องมือนิเทศและประเมินผลของ รูปแบบการนิเทศฯ ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารสถานศึกษาและนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ รวม 111 คน 4) ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบฯ ได้แก่ คณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารสถานศึกษาและนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี รวม 500 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า

1.1 รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย ราชภัฏ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 19 ตัวบ่งชี้ 58 ตัวบ่งชี้ย่อย 255 แนวปฏิบัติที่เป็นวิธีการ ขั้นตอน เพื่อให้บรรลุผลสู่ ตัวบ่งชี้ย่อย

* ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

**รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.2 ผลการตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ โดยภาพรวมทั้ง 5 องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศฯ ด้านการนำไปใช้ได้จริง เป็นวิธีการ ขั้นตอนต่างๆ ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และด้านประโยชน์ที่ได้รับ เป็นผลการดำเนินงานตามวิธีการ ขั้นตอนต่างๆ ที่ส่งผลให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมีผลการตรวจสอบด้านการนำไปใช้ได้จริงและด้านประโยชน์ ที่ได้รับอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 2 ด้าน และทุกรายการตรวจสอบสามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานตามรูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้

1.3 ผลการตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือนิเทศและประเมินผล ในองค์ประกอบที่ 5 เครื่องมือนิเทศและประเมินผลของรูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ พบว่า ชุดที่ 1 แบบบันทึกการนิเทศการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สำหรับนักศึกษา พบว่า นักศึกษาทุกคนสามารถบันทึกข้อมูลการนิเทศตาม คำชี้แจงได้อย่างถูกต้อง ชุดที่ 2 แบบนิเทศและประเมินผลพฤติกรรมกำกับการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูพี่เลี้ยง พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (RAI) ทั้งฉบับเท่ากับ .9120 ชุดที่ 3 แบบนิเทศและประเมินผลคุณลักษณะความเป็นครูและการปฏิบัติตน สำหรับอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และผู้บริหารฯ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (RAI) ทั้งฉบับเท่ากับ .9151 และชุดที่ 4 แบบประเมินผลการปฏิบัติงานนอกชั้นเรียน สำหรับครูพี่เลี้ยง พบว่า นักศึกษาสามารถบันทึกงานต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษาตามคำชี้แจงได้อย่างถูกต้อง และครูพี่เลี้ยงสามารถตรวจให้คะแนนผลการปฏิบัติงานนอกชั้นเรียนของนักศึกษาตามเกณฑ์รูบริคส์ ได้อย่างถูกต้อง

2. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า

2.1 ผลการประเมินการใช้รูปแบบการนิเทศฯ ทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ 3) ด้านเนื้อหาการนิเทศ 4) ด้านกระบวนการนิเทศ และ 5) ด้านเครื่องมือนิเทศและประเมินผล พบว่า มีผลการประเมินในด้านความเหมาะสมกับสภาพจริง ด้านความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยรวม ทั้ง 3 ด้านในระดับมากถึงมากที่สุด

2.2 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของคะแนนประเมินผลการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา พบว่า 1) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของการให้คะแนนของผู้ประเมิน 1.1) ด้านพฤติกรรมกำกับการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน ระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับครูพี่เลี้ยง ให้คะแนนการประเมินมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันทางบวกมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมน (Spearman Rank Correlation Coefficient) เท่ากับ .4432 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 1.2) ด้านคุณลักษณะความเป็นครูและการปฏิบัติตน ระหว่างอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และผู้บริหารสถานศึกษา ให้คะแนนการประเมินมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันทางบวกมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เคนดอลล์ (Kendall Rank Correlation Coefficient) เท่ากับ .1717 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ของระดับคะแนนการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษากับระดับคะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาชีพครูของนักศึกษา (มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกโดยมีค่าสัมประสิทธิ์คอนติเจนซี (The Coefficient of Contingency) เท่ากับ .2561 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การพัฒนา รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

ABSTRACT

The objectives of the research were to develop the supervision model on the student teaching course for the bachelor degree of education and to study the results of the supervision model on the students' teaching course of Rajabhat Universities. The research methodology was divided into two stages: the first stage was concerned with the development of the supervision model on the students' teaching course and the second stage was concerned with the results of the supervision model on the students' teaching courses for the bachelor degree of education of Rajabhat Universities. The populations and samples in the study were (1) the population used in synthesizing the components, indicators, sub-indicators and the guidelines consisted of the following: (1.1) seventy-three handbooks and documents for the supervision on the student teaching of 38 Rajabhat Universities and (1.2) 74 relevant documents and researches; (2) the samples used in inspecting the supervision model included (2.1) the committee in charge of the student teaching course, (2.2) the university supervisors, (2.3) the guardian or supporting teachers, and (2.4) the administrators of four universities; (3) the samples used in the supervision quality evaluation were 111 university supervisors, guardian teachers, administrators and students of Sisaket Rajabhat University; (4) the populations used in the study of the results of the supervision model were 500 committees in charge of the student teaching course, university supervisors, guardian or supporting teachers, administrators and students of the Faculty of Education of Ubon Ratchathani Rajabhat University.

The research findings were as follows:

1. The results of the development of the teaching courses were the following :

1.1 The supervision model on the students' teaching courses was composed of 5 components, 19 indicators, 58 sub-indicators, and 255 guidelines used to achieve the mentioned sub-indicators.

1.2 The results of the supervision model evaluation showed that five components of the model were practicable. Procedures and steps were also practicable. Given acquired benefits, the students under study had learned from the teaching course. Practicality and gained benefits were at a highest level.

1.3 As for the examination of the quality of the supervision instruments and evaluation in the 5th component, it was found that (1) as regards the supervision record model for the students, all students could correctly record the supervision information; (2) as for the model of the supervision and evaluation of the teaching behavior for the university supervisors and the guardian teachers, it was found that the value of Rater Agreement Index (RAI) was equivalent to .9120; (3) concerning the supervision model and evaluation of the traits of teachers and conduct for the supervisors, the guardian teachers and the administrators, it was found that the value of Rater Agreement Index (RAI) was equivalent to .9151; (4) Regarding the evaluation of the results of the out-of- classroom performance, it was found that the students could correctly document the assigned tasks as advised,

and the guardian teachers could correctly evaluate and give the scores of the performance as per the principles of Rubrics.

2. Considering the results of utilization of the teaching supervision model, the following were found:

2.1 The results of the five components, that is, administration, personnel concerned with the supervision of the teaching professional training, the supervision contents, the supervision model, and the supervision instrument and evaluation, were at the high to highest level in terms of an appropriateness with the real events, a suitability with the set objectives and the obtained benefits.

2.2 With the results of the performance-based score validity considered, the following were found: 1) Considering the congruence of the scores given by the raters, (1.1) the university supervisors and the guardian teachers gave the positively congruent scores with the Spearman rank correlation coefficient equivalent to .4432 with a statistical significance of .01; (1.2) in respect of the teacher traits and the code of conduct, the university supervisors, the guardian teachers and the school administrators gave the positively congruent evaluation scores with the Kendall rank correlation coefficient equivalent to .1717 with a statistical significance of .01. (2) Considering the results of examination of the teaching performance-based scores and the average group scores of the students, it was found that the scores were positively related and the value of the coefficient of contingency was equivalent to .2561 with a statistical significance of .01.

ความเป็นมาและความสำคัญ

ในการจัดการศึกษาสิ่งที่มีความสำคัญและนับว่าเป็นผู้พัฒนาเยาวชนในประเทศให้มีคุณภาพ ก็คือครู และครูควรต้องมีพฤติกรรมการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุด รวมทั้งการปฏิบัติตนให้สมกับความเป็นครูวิชาชีพชั้นสูง ดังนั้น การสร้างครูให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าว จึงมีความสำคัญและเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องผลิตครูให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ จึงนำไปสู่การปฏิรูปการฝึกหัดครู และวิชัย ตันศิริ (2547 : 72) ได้กล่าวถึงกระบวนการปฏิรูปการฝึกหัดครูว่า “เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบครบวงจรจะจัดทำเพียงอย่างหนึ่งอย่างใดมิได้ เพราะวงจรของการพัฒนาคุณภาพของครูนั้น เริ่มตั้งแต่กระบวนการผลิต การใช้ครู การพัฒนาครู การประเมินครู” จะเห็นได้ว่ากระบวนการผลิตครู การใช้ครู การพัฒนาครู และการรับรองมาตรฐานวิชาชีพครู นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้ได้ครูยุคใหม่ หลักสูตรการผลิตและพัฒนาครูจึงได้มีการปรับเปลี่ยนจากหลักสูตรการผลิตครูของสถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2543 ซึ่งมีระยะเวลาในการศึกษาตามหลักสูตร 4 ปี และนักศึกษาครูได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพียง 1 ภาคเรียน ปรับเป็นหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2546 มีระยะเวลาในการศึกษาตามหลักสูตร 5 ปี โดยให้นักศึกษาครูได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 ปีการศึกษา หรือ 2 ภาคเรียน ซึ่งต่อมาสถาบันราชภัฏมีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547

มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นสถาบันอุดมศึกษาหนึ่งที่ทำหน้าที่ในการผลิตครู และมีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา 3 ประการ ดังที่ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2555 : 2-4) ได้กล่าวไว้ คือ 1) การสร้างความรู้ 2) การสร้างคน

และ 3) การสร้างสังคม จึงควรให้นักศึกษาครูได้สร้างความรู้จากประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาโดยตรง เพื่อเสริมสร้างความเป็นครูที่มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครูที่มีจิตสำนึกร่วมรับผิดชอบต่อสังคม จะเห็นได้ว่า หัวใจสำคัญของความสำเร็จตามปรัชญาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต จึงอยู่ที่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่จะต้องมีการจัดการเรียนรู้ การเพาะบ่มคุณลักษณะความเป็นครู การเป็นแบบอย่างที่ดีในฐานะผู้สอน ซึ่ง ยนต์ ชุ่มจิต (2550 : 34-35) ได้กล่าวถึงนักศึกษาครูว่า “ต้องมีการฝึกปฏิบัติการสอนหรือฝึกปฏิบัติวิชาชีพการสอนในสถานศึกษาช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้นักศึกษาครูเกิดทักษะและประสบการณ์ทางการสอน เมื่อนำไปปฏิบัติจริงในสถานศึกษาที่เริ่มเข้าประจำการ จะทำให้แก้ไขปัญหาได้อย่างไม่ต้องกังวลมากนัก” และการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาจริง ตลอดระยะเวลา 1 ปี จึงเป็นแนวทางการพัฒนานักศึกษาในด้านการปฏิบัติการสอน เจตคติ บุคลิกภาพ ค่านิยมที่เหมาะสม ความสามารถในการด้านความเป็นครูวิชาชีพชั้นสูง มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีลักษณะรูปแบบการนิเทศที่ดี โดยเฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่ในการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จึงควรเป็นบุคลากรจากสถาบันผลิตครูโดยตรงและเป็นบุคลากรจากหน่วยงานที่ใช้ครู โดยความร่วมมือของสถาบันผลิตครูและหน่วยงานที่ใช้ครูที่มีความชัดเจนและเหมาะสม รวมทั้งแนวทางที่นำไปสู่การปฏิบัติการนิเทศนักศึกษาให้สามารถฝึกปฏิบัติการสอนได้อย่างเต็มตามศักยภาพ และมีคุณลักษณะความเป็นครูวิชาชีพชั้นสูงได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและมีความสนใจในการศึกษารูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ สามารถใช้ร่วมกันได้ และมุ่งหาคำตอบในคำถามการวิจัยว่า 1) รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร 2) ผลของการใช้รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร คำตอบของคำถามการวิจัยดังกล่าว จะทำให้ได้รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ สำหรับคณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง และสถานศึกษามีแนวปฏิบัติการนิเทศที่ชัดเจนตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนสามารถวัดและประเมินผลนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามสภาพจริงได้อย่างเหมาะสม อันจะทำให้ได้บุคลากรที่มีความเป็นครูวิชาชีพชั้นสูง ตลอดจนมีคุณลักษณะความเป็นครูที่ดี มีคุณธรรมและจรรยาบรรณของวิชาชีพครูที่ตรงกับความต้องการของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร

1.1 กลุ่มที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ คู่มือ เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และ 2 ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2553 รวม 38 แห่ง และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ รวมเป็นเอกสารทั้งสิ้น 147 เล่ม

1.2 กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2554 รวม 2 ฝ่าย คือ 1) ฝ่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ คณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 5 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 2) ฝ่ายสถานศึกษา ได้แก่ ครูพี่เลี้ยง และผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่นักศึกษาทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. ขอบเขตเนื้อหา

2.1 เนื้อหาในการพัฒนารูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ กรอบขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ย่อยของรูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ได้จากการสังเคราะห์คู่มือเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในรายวิชาการปฏิบัติ การสอนในสถานศึกษา 1 และ 2 ปีการศึกษา 2553 รวม 38 แห่ง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ รวมเป็นเอกสารทั้งสิ้น 147 เล่ม ตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 3) ด้านเนื้อหาการนิเทศ 4) ด้านกระบวนการนิเทศ และ 5) ด้านเครื่องมือนิเทศและประเมินผล

2.2 เนื้อหาในการศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ รายละเอียดองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ และแบบประเมินผลการใช้การใช้รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ ในด้านความเหมาะสมกับสภาพจริง ด้านความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. สังเคราะห์และตรวจสอบองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ย่อยทั้ง 5 องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยการสังเคราะห์เอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และเอกสารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในรูปแบบการนิเทศที่มีการจัดอาจารย์นิเทศก์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏทำการนิเทศนักศึกษาในสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2553 จำนวน 38 แห่ง (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตไม่มีการจัดอาจารย์นิเทศก์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏทำการนิเทศนักศึกษาในสถานศึกษา และมหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ไม่มีนักศึกษาในปีการศึกษา 2553) รวมเป็นเอกสารทั้งสิ้น 147 เล่ม โดยใช้วิธีการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และประมวลผลที่ได้เป็นองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ย่อยตามกรอบเนื้อหาที่ได้กำหนดขึ้นมาใหม่ ในประเด็นการศึกษา คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านบุคลากรที่

เกี่ยวข้องกับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 3) ด้านเนื้อหาการนิเทศ 4) ด้านกระบวนการนิเทศ และ 5) ด้านเครื่องมือนิเทศและประเมินผล

2. สังเคราะห์และตรวจสอบแนวปฏิบัติที่เป็นวิธีการ ขั้นตอน เพื่อให้บรรลุผลสู่ตัวบ่งชี้ย่อยในแต่ละตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบ ทั้ง 5 ด้านของรูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ โดยวิธีการสังเคราะห์เนื้อหา จากเอกสารในข้อ 1

3. ตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านการนำไปใช้และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ทั้ง 5 องค์ประกอบ โดยการสนทนากลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2) อาจารย์นิเทศก์ 3) ครูพี่เลี้ยง และ 4) ผู้บริหารสถานศึกษา ในมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละภาคฯ ละ 1 แห่ง รวม 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

4. ตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือนิเทศและประเมินผล ในองค์ประกอบที่ 5 เครื่องมือนิเทศและประเมินผลของรูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ โดยทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ขั้นตอนที่ 2 วิธีการศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ ณ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี กับบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ ปีการศึกษา 2554 รวม 2 ฝ่าย คือ 1) ฝ่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 5 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 2) ฝ่ายสถานศึกษา ได้แก่ ครูพี่เลี้ยง ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่นักศึกษาทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของคะแนนประเมินผลการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่ได้จากการใช้รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ โดย 2.1) ตรวจสอบความสอดคล้องของการให้คะแนนของผู้ประเมิน ได้แก่ (1) อาจารย์นิเทศก์กับครูพี่เลี้ยง ที่ให้คะแนนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนแก่นักศึกษา โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมน และ (2) อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และผู้บริหารสถานศึกษา ที่ให้คะแนนคุณลักษณะความเป็นครู และการปฏิบัติตนแก่นักศึกษา โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เคนดอลล์ 2.2) ตรวจสอบความสัมพันธ์ของระดับคะแนน (Grade) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษา กับระดับคะแนนเฉลี่ย (Grade Point Average : GPA) กลุ่มวิชาชีพครูของนักศึกษา (มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู) เป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์ของระดับคะแนนการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษา กับระดับคะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาชีพครูของนักศึกษา (มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู)

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า 1) รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 19 ตัวบ่งชี้ 58 ตัวบ่งชี้ย่อย 255 แนวปฏิบัติที่เป็นวิธีการ ขั้นตอน เพื่อให้บรรลุผลสู่ตัวบ่งชี้ย่อย 2) ผลการตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ โดยภาพรวมทั้ง 5 องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศฯ ด้านการนำไปใช้ได้จริง และด้านประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 2 ด้าน และทุกรายการตรวจสอบสามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานตามรูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้ และ 3) ผลการตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือและประเมินผล ในองค์ประกอบที่ 5 เครื่องมือและประเมินผลของรูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ พบว่า ชุดที่ 1 แบบบันทึกการนิเทศการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สำหรับนักศึกษา พบว่า นักศึกษาทุกคนสามารถบันทึกข้อมูลการนิเทศตามคำชี้แจงได้อย่างถูกต้อง ชุดที่ 2 แบบนิเทศและประเมินผลพฤติกรรมและการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน สำหรับอาจารย์นิเทศฯ ครูพี่เลี้ยง พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (RAI) ทั้งฉบับเท่ากับ .9120 ชุดที่ 3 แบบนิเทศและประเมินผลคุณลักษณะความเป็นครูและการปฏิบัติตน สำหรับอาจารย์นิเทศฯ ครูพี่เลี้ยง และผู้บริหารฯ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (RAI) ทั้งฉบับเท่ากับ .9151 และชุดที่ 4 แบบประเมินผลการปฏิบัติงานนอกชั้นเรียน สำหรับครูพี่เลี้ยง พบว่า นักศึกษาสามารถบันทึกงานต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษาตามคำชี้แจงได้อย่างถูกต้อง และครูพี่เลี้ยงสามารถตรวจให้คะแนนผลการปฏิบัติงานนอกชั้นเรียนของนักศึกษาตามเกณฑ์รูบริคส์ ได้อย่างถูกต้อง แสดงให้เห็นได้ว่า รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ มีฐานการพัฒนาจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตครูในด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยตรง รวม 2 ฝ่าย คือ 1) สถาบันผลิตครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ คณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และอาจารย์นิเทศฯ 2) หน่วยงานที่ใช้ครู สถานศึกษา ได้แก่ ครูพี่เลี้ยง และผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสังเคราะห์ 1) องค์ความรู้ ในด้านหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และ 2) องค์ความรู้ในด้านการฝึกปฏิบัติการสอนในบริบทของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับสถานศึกษา และเป็นสถานศึกษาที่นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติงานจริงในด้านทักษะและประสบการณ์ในการสอน เพื่อพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถตรงตามมาตรฐานวิชาชีพครู (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2548 : 6-16) ตลอดจนมีผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ระดับปริญญาตรี และคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏตนเอง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ และคณะ 2554 : 218-230) และได้ดำเนินการตรวจสอบรูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ ในด้านการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ตลอดจนได้ตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือและประเมินผล ในองค์ประกอบที่ 5 เครื่องมือและประเมินผลของรูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ ก่อนการนำรูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ ไปศึกษามลการใช้ จึงทำให้ได้รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ ที่ตรงตามสภาพและบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏ และตรงตามสภาพและบริบทของสถานศึกษา ที่เกิดจากความร่วมมือของสถาบันผลิตครูและหน่วยงานที่ใช้ครูที่มีความชัดเจนและเหมาะสม รวมทั้งมีแนวทางที่นำไปสู่การปฏิบัติการนิเทศนักศึกษาให้สามารถฝึกปฏิบัติการสอนได้อย่างเต็มตามศักยภาพ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะความเป็นครูวิชาชีพชั้นสูงได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง สามารถนำรูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ นี้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ตามความเหมาะสมของบริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งต่อไป

2. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักสูตรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า

2.1 ผลการประเมินการใช้รูปแบบการนิเทศฯ ทั้ง 5 องค์ประกอบ ในด้านความเหมาะสมกับสภาพจริง ด้านความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และด้านประโยชน์ที่ได้รับทั้ง 5 องค์ประกอบ มีผลการประเมินโดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า รูปแบบ การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ สามารถนำไปจัดเตรียมกระบวนการดำเนินงานในภาคให้กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 5 ได้ตามสภาพจริง และส่งผลให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพราะกระบวนการดำเนินงานมีรายละเอียดที่ชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยที่ 1) องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญในการดำเนินงานของคณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่มีหลักการแนวคิด ทฤษฎีที่มีความชัดเจนและนำไปสู่การปฏิบัติได้ ในขณะที่ 2) องค์ประกอบด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งว่าด้วยการกำหนดคุณสมบัติ และบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 2 ฝ่าย ประกอบด้วย ฝ่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ คณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และฝ่ายสถานศึกษา ได้แก่ ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติร่วมกันที่มีความชัดเจนสำหรับทุกฝ่าย ตามแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะทำงานวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการฝึกหัดครู แนวใหม่ (สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ , 2543 : 14) ข้อที่ 4 ที่ว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้ครอบคลุมบทบาทหน้าที่ครูอย่างครบถ้วน และมี 3) องค์ประกอบด้านเนื้อหาการนิเทศ ที่นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติและผู้นิเทศได้ใช้ในการนิเทศนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามสภาพจริง ซึ่งเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการงานทั้งหมดที่ครูต้องปฏิบัติในสถานศึกษาตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยนิวแฮมเชอร์ (University of New Hampshire) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่ใช้หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี (Andrew , 1983 : 40 อ้างถึงในราตรี นันทสุคนธ์ , 2547 : 15) ข้อที่ 4 ที่ว่า มีการกำหนดขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาชีพให้ชัดเจนที่จะให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติ โดยให้ 4) องค์ประกอบด้านกระบวนการนิเทศ เป็นขั้นตอนในการให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ และตรวจเยี่ยมนักศึกษาของผู้นิเทศก์ เพื่อปรับปรุง พัฒนา และประเมินผลการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ตามสภาพจริง และมีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเป็นประโยชน์ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพราะเป็นกระบวนการนิเทศที่เน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการนิเทศ ขั้นที่ 3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ ขั้นที่ 4 การบันทึกข้อมูลการนิเทศ ขั้นที่ 5 การติดตามพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกระบวนการนิเทศที่มีการใช้หลักการนิเทศแบบประชาธิปไตย ดังที่ อาย เนทเซอร์ และเครย์ (Eye Netzer , and Krey , 1971 อ้างถึงใน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 9) ที่ว่า หลักการนิเทศการศึกษาว่าต้องเป็นแบบประชาธิปไตย ทั้งฝ่ายนิเทศและผู้รับการนิเทศมีหลัก 3 ประการ คือ 1) มีความเคารพในความเห็นซึ่งกันและกัน 2) กำหนดหน้าที่ที่ต้องการ แต่ละบุคคลไว้ให้แน่นอนชัดเจน และ 3) คำนึงถึงความพอใจของแต่ละบุคคลในการแบ่งงานหรือมอบหน้าที่ให้แก่ผู้อื่น และมี 5) องค์ประกอบด้านเครื่องมือนิเทศและประเมินผล เป็นเครื่องมือนิเทศและประเมินผล สำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย ชุดที่ 1 แบบบันทึกการนิเทศการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสำหรับนักศึกษา ชุดที่ 2 แบบนิเทศและประเมินผลพฤติกรรมการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนสำหรับอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง ชุดที่ 3 แบบนิเทศและประเมินผลคุณลักษณะความเป็นครูและการปฏิบัติตน สำหรับอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารสถานศึกษา ชุดที่ 4 แบบประเมินผลการปฏิบัติงานนอกชั้นเรียน สำหรับครูพี่เลี้ยง ชุดที่ 5 แบบประเมินรายงานการวิจัยในชั้นเรียน สำหรับอาจารย์นิเทศก์ ชุดที่ 6 แบบประเมินผลรายงานการจัดการเรียนรู้ สำหรับอาจารย์นิเทศก์

ชุดที่ 7 แบบสรุปคะแนนประเมินผลการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โดยมีคำชี้แจงที่มีความชัดเจนในการปฏิบัติ สะดวก ครอบคลุม สอดคล้องตรงกับกรอบเนื้อหาใน การปฏิบัติการสอน ตลอดจนถึงภาระงานต่างๆ ที่นักศึกษา ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน

2.2 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของคะแนนประเมินผลการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

2.2.1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของการให้คะแนนผู้ประเมิน พบว่า 1) ด้านพฤติกรรม การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน โดยผู้ประเมินที่เป็นอาจารย์นิเทศก์กับผู้ประเมินที่เป็นครูพี่เลี้ยง มีความสอดคล้อง สัมพันธ์กันทางบวกราคาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมน เท่ากับ .4432 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) ด้านคุณลักษณะความเป็นครูและการปฏิบัติตน โดยผู้ประเมินที่เป็นอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกราคาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เคนดอล เท่ากับ .1717 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ในการให้คะแนนของผู้ประเมินในภาพรวม พบว่า ผู้ประเมินให้คะแนนสอดคล้องสัมพันธ์กัน สำหรับด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนผู้ประเมินให้คะแนนมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามุมมองในเชิงวิชาการและมุมมองในเชิงปฏิบัติการระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับครูพี่เลี้ยงอาจมี ความแตกต่างกันบ้างเล็กน้อยในบางประเด็นที่เกี่ยวกับด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนของนักศึกษา ส่วนด้านคุณลักษณะความเป็นครูและการปฏิบัติตน ผู้ประเมินให้คะแนนมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ความเป็นครูตามบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และผู้บริหาร สถานศึกษา อาจมีมุมมองต่อภาพลักษณ์หรือคุณลักษณะความเป็นครูและการปฏิบัติตนที่แตกต่างกันบ้างเล็กน้อย ในบางประเด็น เช่น คุณลักษณะส่วนตนด้านบุคลิกภาพของนักศึกษา ครูพี่เลี้ยงกับผู้บริหารสถานศึกษา อาจมีความ คาดหวังและการรับรู้ต่อคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาที่น่าจะใกล้เคียงกัน เนื่องจากเป็นฝ่ายที่อยู่ดูแลนักศึกษา อย่างใกล้ชิดในสถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์ทางวิชาชีพครู ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า เครื่องมือทั้ง 2 ชุด เป็น เครื่องมือที่มีคุณภาพด้านความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีถึงระดับดีมาก ทั้งนี้ผลการประเมินที่แตกต่างกันบ้างระหว่าง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายอาจเป็นเพราะการมีภูมิหลังและประสบการณ์ที่ต่างกัน

2.2.2 ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ของระดับคะแนนการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ของนักศึกษากับระดับคะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาชีพครูของนักศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกราคาสัมประสิทธิ์ คอนดิงเจนซี เท่ากับ .2561 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีระดับคะแนนการปฏิบัติ การสอนในสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับระดับคะแนนเฉลี่ยกลุ่มวิชาชีพครูของนักศึกษา ซึ่งหมายถึง ความสามารถด้านทักษะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษามีความสัมพันธ์สอดคล้องกับความสามารถ ด้านกลุ่มวิชาชีพครูของนักศึกษา นั่นเอง

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. (2542). รายงานการดำเนินการนิเทศทางไกลของหน่วยงาน
ต้นสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนา
คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
คณะทำงานวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการฝึกหัดครูแนวใหม่ สำนักงานสถาบันราชภัฏ, สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู
(2543). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกหัดครูของสถาบันราชภัฏ. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภา
สถาบันราชภัฏ คณะทำงานวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการฝึกหัดครูแนวใหม่.

- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ . (2555). หลักและเทคนิคการสอน ระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ. (2554). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย : จากการวิจัยสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). ความเป็นครู. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์ .
- ราตรี นันทสุคนธ์. (2547). การพัฒนารูปแบบการประเมินแบบร่วมมือสำหรับประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏ. ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิชัย ตันศิริ. (2547). โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต แนวคิดสำคัญของการปฏิรูปในพระราชบัญญัติการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, สำนักมาตรฐานวิชาชีพ. (2548). มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.